

Чернівецький навчально-науковий юридичний інститут
Національного університету
«Одеська юридична академія»

**КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО
ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН:
ЗБІРНИК ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ**

Чернівці
2024

УДК 342 (4/9) (07)

ББК 67.9 (4/8) 300 я7

К 65

Рекомендовано до друку рішенням кафедри загальнотеоретичної юриспруденції та прав людини Чернівецького навчально-наукового юридичного інституту Національного університету «Одеська юридична академія»
(Протокол № 2 від 29 серпня 2024 року)

Рекомендовано до друку Навчально-методичною радою Чернівецького навчально-наукового юридичного інституту Національного університету «Одеська юридична академія»
(Протокол № 2 від 02 вересня 2024 року)

Рецензенти: *Латковська Т.А.*, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри конституційного, адміністративного та фінансового права Чернівецького навчально-наукового юридичного інституту Національного університету «Одеська юридична академія»;
Бунчук О.Б., кандидат юридичних наук, доцент кафедри теорії права і прав людини Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

К 65 Конституційне право зарубіжних країн: збірник тестових завдань для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня; галузь знань - 08 «Право», спеціальність - 081 «Право»/ Укл.: Волощук О.Т. Чернівці, 2024. 60 с.

У збірнику представлені тестові завдання, які можуть бути використані для перевірки знань студентів при таких формах контролю як поточний, модульний, а також як один із варіантів екзаменаційних завдань з курсу «Конституційне право зарубіжних країн», що проводиться у формі підсумкового семестрового контролю. Також у збірнику запропоновано список рекомендованої літератури з даної дисципліни.

Для студентів юридичних вузів, викладачів, аспірантів.

ББК 67.9 (4/8) 300 я7

© Чернівці, 2024

© Волощук О.Т., 2024

З М І С Т

ПЕРЕДМОВА	4
ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ.....	5
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	52

ПЕРЕДМОВА

Відомо, що головним завданням навчання у ВНЗ є формування у студентів професійних компетенцій. Для того, щоб дізнатися, чи досягнуто мету, необхідно здійснити точний та об'єктивний контроль, під час якого визначається рівень навчальних (науково-практичних) досягнень студентів. Оптимальною формою контролю в цьому випадку має бути тестовий контроль.

В широкому значенні **тестовий контроль**, або **тестування**, як термін означає сукупність процедурних етапів планування, складання і випробування тестів, обробки та інтерпретації результатів проведення тестового контролю; у вузькому значенні – використання і проведення тесту.

Тест – це, насамперед, інструмент оцінювання, використання якого повинно точно указувати галузь і рівень знань або незнань студентів. Широке впровадження тестування зумовлене: високою технологічністю перевірки результатів тестування; незалежністю результатів тестування від суб'єктивної думки тих, хто перевіряє.

Тестологія як теорія і практика тестування існує більше 120 років. За цей час накопичений достатній досвід використання тестів. Професійно підготовлений і використаний тестовий інструмент дає якісну інформацію, яка відповідає реальному стану справ.

По-перше, тести є об'єктивним способом оцінювання. Об'єктивність тестування досягається шляхом стандартизації процедури проведення та неможливістю внесення суб'єктивної складової до оцінки знань студентів.

По-друге, тести – «об'ємний» інструмент. Тести орієнтовані на визначення рівня засвоєння ключових понять, тем і розділів навчальної програми, умінь, навичок. Тестова форма оцінювання дозволяє визначити рівень досягнень студента з усього матеріалу дисципліни, що вивчається.

По-третє, істотною відмінністю тестів від традиційних методів контролю є те, що це більш м'який гуманний інструмент, який ставить студентів у рівні умови за рахунок використання єдиної процедури і єдиних критеріїв оцінювання.

По-четверте, тести ефективні з економічної точки зору. При тестуванні основні витрати часу припадають на складання якісного інструментарію. При збільшенні кількості екзаменованих ці витрати розподіляються на них пропорційно, що призводить до зниження загальних витрат. Крім цього, тестування менше навантажує психологічно як студентів, так і викладача.

Складання тестів доволі кропітка робота. Але працюючи над складанням тестів, викладач працює з нормативними матеріалами, шліфує теоретичний та практичний матеріал, тобто підвищує власну кваліфікацію, і відповідно намагається краще подати навчальний матеріал студентам. Студентам, які постійно працюють над собою і гарно вчаться, такий вид контролю тільки на користь. За таких обставин безумовним є досягнення головної мети освіти – постійного та системного підвищення рівня знань, як викладачів, так і студентів.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

ТЕМА 1. КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО У ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ ЯК ГАЛУЗЬ ПРАВА, НАУКА І НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

- Традиційно термін «державне право» використовується у країнах, які можна віднести до:**
  - англо-американської правової системи;
  - германської правової системи;
  - релігійно-традиційної правової системи;
  - романо-германської правової системи;
  - романської правової системи.
- Конституційне право як галузь права у зарубіжних країнах - це:**
  - система поглядів, ідей, концепцій про дії конституційно-правових норм і виникаючих в суспільстві конституційно-правових відносин;
  - основоположні ідеї, початки яких включають основну суть і характеристику даної галузі права;
  - система та сукупність внутрішньоузгоджених норм, які закріплюють й регулюють основи соціальної та економічної структури суспільства, її політичну, економічну й соціально-духовну сферу, особливості правового положення особистості, порядок формування, повноваження та взаємозв'язок органів державної влади і самоврядування;
  - головний, єдиний правовий акт чи сукупність таких актів, які встановлюють загальні принципи суспільного чи державного устрою, форми безпосередньої демократії, встановлюють порядок організації та діяльності органів державної влади та самоврядування, закріплюють конституційні права та свободи людини і громадянина;
  - група суспільних відносин, яка складається в процесі здійснення державної влади, що регулюється нормами конституційного права.
- Які підходи у зарубіжних країнах окреслились до визначення предмета конституційного права:**
  - соціологічний і новий;
  - нормативістський і прагматичний;
  - традиційний і новий;
  - традиційний і класичний;
  - вузький і широкий.

4. Предметом конституційного права є:

1. суспільно-політичні відносини, які складаються в ході взаємодії індивіда, колективу або суспільства у цілому з державою;
2. відносини, безпосередньо пов'язані з політичною організацією держави;
3. відносини, що характеризують основи взаємозв'язків суспільства та особи;
4. відносини, що характеризують підлеглість особи колективу;
5. відносини, що характеризують підлеглість особи державі.

5. Суб'єктами конституційно-правових відносин є:

1. держави та міжнародні організації;
2. індивіди, органи влади та міжнародні міжурядові організації;
3. різноманітні організації, угруповування;
4. громадяни, іноземці, групи громадян, виборці і депутати як особи за спеціальною правоздатністю та їх групи, органи держави;
5. суд, місцеві органи влади, громадяни, держави.

6. Назвіть методи конституційного права як галузі права, який вона не застосовує:

1. метод заборони;
2. метод координації;
3. метод зобов'язання;
4. диспозитивний метод;
5. метод аналізу.

7. Вкажіть складові системи конституційного права у зарубіжних країнах:

1. відновини;
2. моральні норми;
3. принципи;
4. інститути;
5. правові норми.

8. Вкажіть принципи конституційного права, притаманні для країн тоталітарного соціалізму:

1. рівності і народного представництва;
2. поділу влади;
3. керівної ролі однієї політичної партії;
4. народного суверенітету;
5. розподілу за працею.

9. Вкажіть принципи конституційного права, притаманні для демократичних держав:

1. народного представництва;
2. поділу влади;
3. розподілу за працею;

4. верховенства закону;
5. зосередження влади в одних руках.
10. **Норми конституційного права зарубіжних країн як галузі права, що зобов'язують будь-який орган чи посадову особу здійснювати конкретні дії - це:**
  1. метод дозволу;
  2. метод зобов'язання;
  3. диспозитивний метод;
  4. метод заборони;
  5. імперативний метод.
11. **Вкажіть види конституційно-правових норм відповідно до характеру регулюючих суспільних відносин:**
  1. уповноважувальні;
  2. охоронні;
  3. регулятивні;
  4. матеріальні;
  5. системні.
12. **Вкажіть види конституційно-правових норм відповідно до функціонального спрямування:**
  1. регулятивні;
  2. зобов'язальні;
  3. процесуальні;
  4. організаційні;
  5. виключні.
13. **Назвіть ознаки норм конституційного права:**
  1. загальнообов'язковість;
  2. класична структура норми;
  3. наявність кримінальної відповідальності за їх порушення;
  4. за способом регулювання більшість з них має імперативний характер;
  5. мають підвищену стабільність.
14. **Вкажіть елементи конституційно-правової норми:**
  1. преамбула;
  2. санкція;
  3. диспозиція;
  4. дефініція;
  5. гіпотеза.
15. **Гіпотеза конституційно-правової норми визначає:**
  1. умову застосування норми права;
  2. негативні правові наслідки;
  3. правила поведінки;

4. визначає вид покарання;
5. формулює обов'язки суб'єктів.
- 16. Диспозиція конституційно-правової норми визначає:**
  1. правила поведінки;
  2. умову застосування норми права;
  3. негативні правові наслідки.
  4. визначає вид покарання;
  5. формулює обов'язки суб'єктів.
- 17. Форми конституційного права – це:**
  1. сукупність конституційно-правових норм, які регламентують відносини між державою, суспільством та індивідом;
  2. сукупність конституційно-правових інститутів та норм;
  3. засоби виразу правил поведінки учасників конституційно-правових відносин і надання їм обов'язкової сили;
  4. правила поведінки учасників конституційно-правових відносин;
  5. внутрішні форми вираження права.
- 18. Джерелами конституційного права у зарубіжних країнах є:**
  1. судовий прецедент;
  2. звичаї;
  3. регламенти парламентів;
  4. юридичні факти;
  5. традиції.
- 19. Органічний закон – це:**
  1. основний закон, який має особливу форму, зміст, це основне джерело конституційного права і в силу цього заслуговує окремого вивчення;
  2. ті закони, які вносять зміни до тексту конституції або суттєво доповнюють його, змінюють якісь усталені відносини;
  3. суть даних законів полягає у тому, що вони доповнюють конституцію, не змінюючи її основних принципів, а прийняття їх прямо передбачено в конституції на основі т. зв. бланкетних норм останньої;
  4. закони, які регулюють окремі питання державного або суспільного життя;
  5. конституційний закон.
- 20. Основним джерелом конституційного права у більшості зарубіжних держав є:**
  1. делеговане законодавство;
  2. конституція;
  3. укази та розпорядження глави держави;
  4. ордонанс;

5. Коран.
21. **До системи джерел конституційного права відносять:**
  1. кодекси законів з різних питань;
  2. зведення законів та міжнародні договори;
  3. матеріальні умови життя суспільства;
  4. конституції, закони, міжнародні договори і правові звичаї;
  5. Коран і сунна, звичаї і традиції.
22. **Що не входить до системи джерел конституційного права?**
  1. конституційні звичаї;
  2. інструкції;
  3. міжнародні договори;
  4. судові прецеденти;
  5. делеговане законодавство.
23. **Правило поведінки, яке склалося історично; традиція, яка підтримується державою - це:**
  1. судовий прецедент;
  2. релігійні правила;
  3. конституційний звичай;
  4. акти надзвичайних органів влади;
  5. доктринальні джерела.
24. **Делеговане законодавство – це:**
  1. закони, які приймаються главою держави, за своєю природою – підзаконні нормативно-правові акти;
  2. декрети та постанови уряду та парламенту з окремих питань, які потребують негайного врегулювання;
  3. нормативні акти уряду, які мають силу закону;
  4. особливі закони, які приймаються парламентом;
  5. ордонанси і декрети парламенту.
25. **Чи можуть релігійні норми бути джерелом конституційного права?**
  1. однозначно, ні;
  2. у країнах мусульманського фундаменталізму;
  3. у країнах, які відносяться до релігійно-традиційної правової системи;
  4. у країнах, які відносяться до системи загального права;
  5. все залежить від волі народу.

ТЕМА 2. КОНСТИТУЦІЇ ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН: ЗАГАЛЬНА ТЕОРІЯ І СУЧАСНІ МОДЕЛІ

1. **Термін «конституція» означає:**

2. установа;
3. режим;
4. будова;
5. структура;
6. орган.

2. У Стародавньому Римі термін «конституція» вживався як:

1. конкретне джерело права;
2. найменування актів церкви;
3. галузева категорія;
4. заголовок офіційних документів;
5. спосіб кодифікації законодавства.

3. У період середньовіччя термін «конституція» вживався як:

1. найменування актів церкви;
2. галузева категорія;
3. назва статутів міст;
4. спосіб кодифікації законодавства;
5. синонім Основного Закону.

4. За формою конституція - це завжди:

1. законодавчий акт;
2. правовий акт;
3. соціальний акт;
4. установчий акт;
5. підзаконний акт.

5. Конституція - це:

1. звід законів, які мають найвищу юридичну силу;
2. специфічний закон, який дарується монархом народу після його коронації;
3. закон держави, який приймається кожного разу після переобрання парламентаріїв;
4. основний закон держави, прийнятий в особливому порядку на основі компромісу різних політичних сил суспільства, який в юридичному плані представляє собою звід правових принципів і норм, що регламентують найважливіші сфери суспільного життя;
5. закон держави, прийнятий в особливому порядку на основі волі більшості органів влади і населення країни задля захисту своїх особистих прав.

6. Перша писана конституція у світі з'являється у:

1. США (1787 р.);
2. Італії (1787 р.);
3. Франції (1799 р.);

4. Канаді (1785 р.);
5. Німеччині (1787 р.).

7. **За суттю і за змістом конституція – це акт:**

1. ідеологічний;
2. компромісний;
3. законний;
4. політичний;
5. соціальний.

8. **Представники юридичної школи права розглядали конституцію як:**

1. закон;
2. документ, що має особливе правове значення;
3. особливу норму;
4. сукупність юридичних ідей;
5. набір правил політичної гри.

9. **Представники політологічної школи права розглядали конституцію як:**

1. закон;
2. документ, що має особливе правове значення;
3. особливу норму;
4. сукупність юридичних ідей;
5. документ політичного управління.

10. **Вкажіть ознаки конституції:**

1. установчий характер;
2. особливий предмет регулювання;
3. законодавчий акт;
4. закон, що має найвищу юридичну силу;
5. містить соціальну програму держави.

11. **Назвіть зайву функцію конституції:**

1. установча;
2. юридична;
3. демографічна;
4. історична;
5. ідеологічна.

12. **Чому суть юридичної функції конституції:**

1. закріплює існуючий стан суспільних відносин;
2. створює передумови для нових суспільних відносин;
3. конституція - регулятор суспільних відносин;
4. конституція містить ідеї певного спрямування;

5. конституція закріплює набір правил політичної гри.
13. **В чому суть установчої функції конституції:**
  1. закріплює існуючий стан суспільних відносин;
  2. регулює суспільні відносини і як документ прямої дії може бути вихідним підґрунтям для їхнього виникнення;
  3. конституція - регулятор суспільних відносин;
  4. конституція містить ідеї певного спрямування;
  5. конституція закріплює набір правил політичної гри.
14. **В чому суть ідеологічної функції конституції:**
  1. закріплює існуючий стан суспільних відносин;
  2. створює передумови для нових суспільних відносин;
  3. конституція - регулятор суспільних відносин;
  4. конституція містить ідеї певного спрямування;
  5. конституція закріплює набір правил політичної гри.
15. **Що означає "узурпація державної влади" :**
  1. захоплення влади внаслідок воєнних дій іноземної держави;
  2. політичний страйк;
  3. переворот;
  4. революція;
  5. насильницьке незаконне захоплення влади в державі особою чи групою осіб, яким така влада за конституцією і законами не належать.
16. **Прийняття конституції одностороннім актом глави держави – це:**
  1. оптація;
  2. контрасигнатура;
  3. октроювання;
  4. промульгація;
  5. інвеститура.
17. **Розходження між юридичною і фактичною конституцією це:**
  1. фіктивна конституція;
  2. матеріальна конституція;
  3. формальна конституція;
  4. юридична конституція;
  5. фактична конституція.
18. **Для яких країн характерна фіктивна конституція:**
  1. тоталітарних;
  2. демократичних;
  3. правових;

4. соціальних;

5. світських.

19. **Які конституції частково є писаними і включають парламентські закони та судові рішення, які є обов'язковими прецедентами, а частково складаються зі звичаїв та доктринальних тлумачень:**

1. писані;

2. змішані;

3. гнучкі;

4. неписані;

5. федеративні.

20. **На які види поділяються конституції за формою:**

1. унітарної держави;

2. неписані;

3. особливі;

4. антидемократичні;

5. демократичні.

21. **На які види поділяються конституції за порядком внесення змін:**

1. демократичні;

2. народні;

3. даровані;

4. жорсткі;

5. стабільні.

22. **На які види поділяються конституції залежно від органу, який її приймає:**

1. демократичні;

2. народні;

3. делеговані;

4. жорсткі;

5. стабільні.

23. **Назвіть види конституцій за формою устрою держави:**

1. унітарної держави;

2. неписані;

3. особливі;

4. змішані;

5. демократичні.

24. **Зміст конституції, або наповненість її правовим матеріалом у кожній з держав залежить від:**

1. наявності багатого досвіду державного будівництва в тій чи ін-

шій країні;

2. в першу чергу, юридичних та релігійних традицій;
3. від часу прийняття конституції;
4. бажання глави держави;
5. багатьох факторів - часу й обставин прийняття, юридичних, культурних і релігійних традицій, зарубіжного впливу і навіть від географічного розташування, темпераменту нації.

25. Форма конституцій:

1. це наповненість її правовим матеріалом;
2. це її структура;
3. це внутрішня її побудова;
4. це її внутрішній поділ на певні частини;
5. це спосіб організації та вираження правового матеріалу.

26. Як правило, конституції мають стандартну структуру. Який з варіантів правильний?

1. преамбулу, основну і загальну частини, прикінцеві та перехідні положення, а в ряді випадків і додатки;
2. вступну частину, основну частину, прикінцеві та перехідні положення, а в ряді випадків і додатки;
3. передмову, загальну частину, особливу частину, прикінцеві та перехідні положення;
4. загальна і особлива частини;
5. преамбула, загальна і особлива частини, додатки.

27. Преамбула конституції – це:

1. вступна частина конституції;
2. це частина конституції, яка має лише ідеологічне значення;
3. процедура прийняття конституції;
4. частина конституції, а тому вона має таку ж юридичну силу, як і інші положення Основного Закону;
5. не завжди є структурним елементом Основного Закону.

28. Вища юридична сила конституції означає:

1. обов'язкове її виконання всіма громадянами, посадовцями, громадськими об'єднаннями, юридичними особами, іноземцями, що проживають у даній країні, іншими особами, що знаходяться на її території;
2. регулювання відносин найвищих органів держави;
3. ухвалення її шляхом референдуму;
4. обов'язкова відповідність і не суперечність Конституції всіх правових актів у державі;
5. відповідність їй рішень судових органів.

29. Назвіть елементи конституціоналізму:

1. розвинена політична система;
  2. конституційні погляди і доктрини;
  3. фактична і юридична конституція, конституційна теорія, конституційні відносини, конституційна правосвідомість;
  4. правосвідомість і культура;
  5. особливий порядок внесення змін до конституції.
30. **Конституції в зарубіжних країнах не приймаються:**
1. референдумом;
  2. парламентом;
  3. главою держави;
  4. з'їздом правлячої партії;
  5. октроюванням.
31. **Яка найстаріша Конституція?**
1. США;
  2. Фінляндія;
  3. Норвегія;
  4. Росія;
  5. Румунія.
32. **За яких умов конституції більшості зарубіжних країн не можуть бути змінені:**
1. економічної кризи;
  2. політичної кризи;
  3. виборчої кампанії;
  4. воєнного стану;
  5. здійснення політичної реформи.
33. **Поправки до конституції вносяться:**
1. громадянами;
  2. главою держави;
  3. референдумом;
  4. більшістю всього складу парламенту;
  5. шляхом попереднього й остаточного ухвалення поправки з розділенням цього процесу.
34. **З якого моменту конституція починає діяти:**
1. з моменту, який вказується в преамбулі;
  2. з моменту її прийняття;
  3. з моменту її опублікування;
  4. з моменту, який вказується в її заключних положеннях;
  5. з моменту її підписання главою держави.
35. **Інститут конституційного контролю - це:**
1. особливий державний орган, контролюючий здійснення конституції;

2. один з вищих юридичних учбових закладів;
  3. перевірка законності правових актів прокуратурою;
  4. особливий юридичний ВУЗ;
  5. особливий правовий інститут.
36. **Спеціалізованими органами конституційного контролю в зарубіжних країнах є:**
1. парламент, який при ухваленні законів стежить, щоб вони відповідали конституції;
  2. правове управління парламенту;
  3. правове управління при адміністрації президента;
  4. постійна комісія нижньої палати парламенту із питань законодавства;
  5. конституційний суд.
37. **Як правило, нова конституція приймається:**
1. одночасно з утворенням нової держави;
  2. кожного разу після обрання глави держави;
  3. кожного разу, якщо цього зажадає 2/3 населення зарубіжної країни;
  4. в умовах, коли в житті держави мають місце важливі зміни політичного і соціально-економічного характеру, які не загрожують існуючому державному ладові або політичному режимові;
  5. коли судді конституційного суду приймають відповідне рішення.
38. **Установча влада – це:**
1. незалежна і самостійна публічна влада, яка за певних умов може приймати закони особливі закони;
  2. фактично орган, який наділений спеціальною політичною владою для прийняття конституції;
  3. коло суб'єктів законодавчої ініціативи;
  4. орган, який обирає президента;
  5. орган, який розробляє проекти законів.
39. **Суб'єктами установчої влади проголошуються:**
1. носії виконавчої влади;
  2. носії законодавчої влади;
  3. громадяни тієї чи іншої держави;
  4. носії суверенітету або представники суверенів, які правомочні засновувати династію, перерозподіляти політичну владу, дарувати або закріплювати громадянські свободи, встановлювати засади державності;
  5. будь-які особи, незалежно від кольору шкіри, раси, національності, громадянства тощо.
40. **Виділяють такі основні форми прийняття нової конституції:**

1. державницький конвент;
2. установчі збори;
3. місцевий референдум;
4. прийняття урядом;
5. прийняття урядом, прем'єр-міністром і суддями.
41. **Октроювання – це:**
  1. дарування конституційних законів народу парламентаріями;
  2. процедура розробки та прийняття конституції у республіканській державі;
  3. дарування конституції народу монархом;
  4. дарування монархом своєму народу спадкоємця престолу;
  5. прийняття конституції парламентом з метою обмеження влади монарха.
42. **Октроювання може бути здійснено:**
  1. монархом;
  2. тільки головою парламенту;
  3. президентом;
  4. будь-якою особою;
  5. тільки прем'єр-міністром.
43. **Найбільш поширеніші в сучасному світі є:**
  1. “Жорсткі” конституції;
  2. “Конституції змішаного типу”;
  3. “Менш жорсткі” конституції;
  4. «Менш гнучкі» конституції;
  5. “Гнучкі” конституції.
44. **До органів конституційного контролю відносять:**
  1. глава держави;
  2. пересічні громадяни;
  3. громадські організації;
  4. підприємства;
  5. ради громадського контролю.
45. **Види конституційного контролю:**
  1. попередній;
  2. абстрактний;
  3. консультаційний;
  4. природний;
  5. законодавчий.

ТЕМА 3. КОНСТИТУЦІЙНИЙ СТАТУС ОСОБИ У ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ

1. **До структури конституційного (конституційно-правового)**

статусу людини і громадянина як інтегрованого поняття відносять, в основному, такі компоненти:

1. права, свободи та обов'язки людини і громадянина;
  2. політичні права особи;
  3. правові принципи самозахисту;
  4. правові доктрини про правовий статус особи;
  5. гарантії захисту держави.
- 2. У конституційному праві зарубіжних країн склалися такі підходи до проблеми правового статусу людини і громадянина:**
1. європейська концепція прав людини;
  2. африканська концепція;
  3. комунальна теорія прав людини;
  4. природжена теорія;
  5. шенгенська концепція.
- 3. Концепція правового статусу особи, яка ґрунтується на принципі пріоритету інтересів колективу над інтересами особи:**
1. племінна;
  2. ліберальна;
  3. марксистсько-ленінська;
  4. мусульманська;
  5. колективна.
- 4. Концепція правового статусу особи, яка ґрунтується на ідеї природних, невідчужуваних прав людини і обґрунтовує необхідність конституційного визначення таких умов, які б сприяли вільному розвитку особи:**
1. племінна;
  2. ліберальна;
  3. марксистсько-ленінська;
  4. мусульманська;
  5. колективна.
- 5. Назвіть основні способи конституційного формулювання прав і свобод:**
1. позитивний;
  2. диспозитивний;
  3. імперативний;
  4. нормативний;
  5. дозвільний.
- 6. У залежності від суб'єкта права і свободи поділяють на:**
1. права і свободи людини і громадянина;
  2. права і свободи людини і держави;

3. права і свободи особи;
4. права і свободи колективу;
5. індивідуальні та колективні права і свободи.
7. **Відповідно до ролі держави у реалізації прав людини та громадянина права і свободи бувають:**
  1. негативні;
  2. загальні;
  3. політичні;
  4. позитивні;
  5. спеціальні.
8. **Вкажіть ознаки основних прав людини:**
  1. не потребують обов'язкового нормативного закріплення;
  2. належать людині від народження;
  3. походять від держави;
  4. невідчужувані;
  5. залежать від можливостей суспільства.
9. **Вкажіть основні принципи регулювання конституційно-правового статусу особи в демократичних країнах:**
  1. принцип юридичної рівності людей перед законом і державою;
  2. принцип юридичного балансу індивідуальних і державних інтересів;
  3. принцип домінування суспільства та держави над особистістю;
  4. принцип непорушності прав;
  5. принцип невідчужуваності прав.
10. **Громадянство - поняття властиве:**
  1. для держави із республіканською формою правління;
  2. для усіх сучасних країн;
  3. для країн із монархічною формою правління;
  4. для конституційної монархії;
  5. для абсолютної монархії.
11. **Громадянство – це:**
  1. сталий політико-правовий зв'язок між людиною і державою, що виражається у сутності їх взаємних прав, обов'язків і відповідальності;
  2. відносно сталий політико-правовий зв'язок між людиною і суспільством, що виражається у сутності їх взаємних прав, обов'язків і відповідальності;
  3. сталий політико-правовий зв'язок між людиною і державою, що виражається у наявності прав у людини та відповідно обов'язків у держави;
  4. підданство;
  5. належність особи державі.

12. **Основними способами набуття громадянства є:**

1. філіація;
2. октація;
3. інтернування;
4. філіція;
5. інавгурація.

13. **Як називається спосіб набуття громадянства за волевиявленням особи:**

1. філіація;
2. натуралізація;
3. екстрадиція;
4. октроювання;
5. оптація.

14. **Як називається спосіб набуття громадянства за народженням:**

1. філіація;
2. натуралізація;
3. екстрадиція;
4. октроювання;
5. оптація.

15. **Оптація – це спосіб набуття громадянства:**

1. внаслідок поновлення у громадянстві;
2. за народженням;
3. за волевиявленням особи;
4. у зв'язку з переходом частини території до іншої;
5. внаслідок усиновлення.

16. **Процедура експатріації - це:**

1. висилання з країни;
2. вихід з громадянства;
3. набуття громадянства за народженням;
4. процедура вибуття з певної міжнародної організації;
5. процедура повернення батьківщини.

17. **За яким принципом набувається громадянство?**

1. за правом крові;
2. за правом підґрунтя;
3. за національністю;
4. за принципом підданства;
5. за правом спадкоємності.

18. **Вкажіть загальні умови припинення громадянства:**

1. вихід з громадянства;
2. втрата громадянства;
3. добровільне набуття громадянства іншої держави;

4. набуття громадянства за фальшивими документами;
  5. позбавлення громадянства;
  6. вчинення тяжкого злочину.
19. **Вкажіть, у яких випадках громадянство втрачається:**
1. особа добровільно набула громадянства іншої держави;
  2. особа набула громадянство внаслідок подання свідомо неправдивих відомостей;
  3. особу було притягнуто до адміністративної відповідальності;
  4. особа вчинила злочин проти держави.

20. **Апатриди - це:**

1. громадяни країни;
2. іноземці;
3. особи без громадянства;
4. піддані;
5. інтерновані особи.

21. **Іноземці - це:**

1. особи, які належать до громадянства іноземних держав;
2. особи, які не належать до громадянства будь-якої держави;
3. біженці;
4. особи без громадянства;
5. апатриди.

22. **Вкажіть, за яких умов статус біженця не надається:**

1. з досягненням пенсійного віку;
2. тяжко хворій особі;
3. якщо особа до прибуття в державу перебувала у третій безпечній державі;
4. якщо особа є державним службовцем;
5. якщо особа вчинила злочин..

23. **Політичними правами:**

1. володіють тільки громадяни;
2. політичні права розповсюджуються на усіх людей, які проживають на території тієї чи іншої країни на законних підставах;
3. володіють тільки громадяни тієї чи іншої країн по досягненню ними певного встановленого законом віку;
4. володіють політичні партії;
5. володіють органи державної влади.

24. **Право на страйк:**

1. соціально-економічне;
2. політичне;
3. особисте;
4. індивідуальне, здійснюване колективно;
5. індивідуальне.

25. Свобода слова:

1. природне право людини;
2. право громадянина;
3. політичне право;
4. індивідуальне право;
5. колективне право.

26. Право на працю:

1. природне право людини;
2. право громадянина;
3. політичне право;
4. індивідуальне трудове право;
5. колективне право.

27. Право на освіту:

1. природне право людини;
2. право громадянина;
3. політичне право;
4. індивідуальне право;
5. право в соціальній сфері.

28. Свобода асоціацій:

1. природне право людини;
2. право громадянина;
3. політичне право;
4. індивідуальне право;
5. колективне право.

29. До обов'язків громадянина у країнах з демократичним політичним режимом слід віднести:

1. військовий обов'язок;
2. обов'язок працювати;
3. платити податки;
4. дотримуватись конституції;
5. не забруднювати навколишнє природне середовище.

30. Вкажіть обов'язки громадянина у країнах тоталітарного соціалізму:

1. дотримуватись громадського порядку;
2. мати загальну освіту;
3. оберігати навколишнє середовище;
4. працювати;
5. бути членом панівної у державі політичної партії.

**ТЕМА 4. КОНСТИТУЦІЙНІ ІНСТИТУТИ ФОРМИ
ДЕРЖАВИ У ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ**

1. **Вкажіть елементи форми держави:**

1. монархія;
2. республіка;
3. апарат держави;
4. політичний режим;
5. державний устрій.

2. **Конституційний інститут форми територіально-політичної організації держави – це:**

1. спосіб організації і здійснення державної влади, що характеризується єдністю структури, територіальної організації і методів здійснення державної влади;
2. спосіб організації державної влади, обумовлений принципами відносин вищих органів держави: глави держави, вищих органів законодавчої і виконавчої влади;
3. спосіб організації державної влади, який визначається характером взаємовідносин держави в цілому і її складових частин;
4. система фінансово-бюджетних відносин між центром і територіями, що утворюють державу;
5. сукупність принципів і норм, які визначають політико-правовий статус держави і територій, що її утворюють, систему взаємовідносин між ними, територіальну структуру влади, а також політична і державна практика відповідної країни.

3. **Вкажіть основні ознаки унітарної держави:**

1. наявність єдиної конституції;
2. притаманним є наявність двопалатного парламенту;
3. адміністративно-територіальні одиниці держави наділено певною політичною незалежністю;
4. єдине громадянство;
5. можливе існування місцевих парламентів.

4. **Вкажіть ознаки федерації:**

1. можливе існування місцевих урядів;
2. наявність єдиної конституції;
3. діє принцип єдиного громадянства;
4. існує єдина система органів державної влади;
5. існує одноканальна система податків.

5. **Вкажіть ознаки конфедерації:**

1. утворюється на основі договору;
2. парламент є виборним;
3. існує чіткий поділ влад;
4. існує єдина податкова система;
5. не має єдиної території.

6. Право виходу суб'єктів з складу федерації – це :

1. сецесія;
2. репатріація;
3. інтеграція;
4. інтервенція;
5. сервітут.

7. Союз суверенних держав створений для досягнення певної мети на основі міжнародних договорів і регульований в основному нормами міжнародного права – це:

1. федерація;
2. конфедерація;
3. консолідація;
4. унітарна держава;
5. республіка.

8. Які з наведених ознак відносяться до унітарної держави:

1. повна територіальна єдність держави, єдине громадянство, єдина конституція;
2. єдине громадянство, єдина структура державного апарату;
3. єдина структура державного апарату;
4. єдина судова система, єдине громадянство, єдина конституція ;
5. єдина судова система, структура державного апарату, єдине громадянство, повна територіальна єдність держави, єдина система законодавства та одно канална система податків.

9. Як з точки зору організації публічної влади в центрі і на місцях класифікуються унітарні держави:

1. централізовані та децентралізовані;
2. відносно децентралізовані, централізовані та децентралізовані;
3. прості та складні;
4. відносно децентралізовані, централізовані, децентралізовані та змішані;
5. автономні та автономно-конвенційні.

10. Форма правління – це:

1. спосіб організації і здійснення державної влади, що характеризується єдністю структури, територіальної організації і методів здійснення державної влади;
2. спосіб організації державної влади, обумовлений принципами відносин вищих органів держави: глави держави, вищих органів законодавчої і виконавчої влади;
3. спосіб організації державної влади, який визначається характером взаємовідносин держави в цілому і її складових частин;

4. система фінансово-бюджетних відносин між центром і територіями, що утворюють державу;
5. сукупність принципів і норм, які визначають політико-правовий статус держави і територій, що її утворюють, систему взаємовідносин між ними, територіальну структуру влади, а також політична і державна практика відповідної країни.
11. **Абсолютна монархія характеризується тим, що:**
  1. влада монарха необмежена;
  2. владу здійснює монарх і його піддані;
  3. владу здійснює монарх і його дружина;
  4. влада монарха обмежена конституцією і парламентом, але він наділений виконавчою владою, яку здійснює безпосередньо або через уряд, який ним призначається;
  5. влада монарха обмежена конституцією і монарх виконує тільки представницькі функції.
12. **Дуалістична монархія характеризується тим, що:**
  1. влада монарха необмежена;
  2. владу здійснює монарх і його піддані;
  3. владу здійснює монарх і його дружина;
  4. влада монарха обмежена конституцією і парламентом, але він наділений виконавчою владою, яку здійснює безпосередньо або через уряд, який ним призначається;
  5. влада монарха обмежена конституцією і монарх виконує тільки представницькі функції.
13. **Парламентарна монархія – це держава, у якій:**
  1. влада монарха необмежена;
  2. владу здійснює монарх і його піддані;
  3. владу здійснює монарх і його дружина;
  4. влада монарха обмежена конституцією і парламентом, але він наділений виконавчою владою, яку здійснює безпосередньо або через уряд, який ним призначається;
  5. влада монарха обмежена конституцією і монарх виконує тільки представницькі функції.
14. **Вкажіть ознаки, які не притаманні абсолютній монархії:**
  1. спадкове правонаступництво влади;
  2. влада здійснюється одноосібно;
  3. джерелом влади є народ;
  4. не існує виборних органів влади;
  5. вищі державні органи є виборними.
15. **Вкажіть ознаки конституційної монархії:**
  1. глава держави здійснює владу безстроково;
  2. джерелом влади є народ;

3. глава держави підлягає політичній відповідальності;
  4. вищі державні органи є виборними;
  5. повноваження монарха мають переважно представницький характер.
16. **Вкажіть ознаки, які не притаманні дуалістичній монархії:**
1. влада поділена між монархом і парламентом;
  2. джерелом влади є народ;
  3. монарх формує та контролює діяльність уряду;
  4. монарх реальною владою не наділений;
  5. монарх має право розпуску парламенту.
17. **Вкажіть ознаки президентської республіки:**
1. глава держави здійснює владу безстроково;
  2. уряд формується парламентом;
  3. глава держави очолює уряд;
  4. акти глави держави потребують контрасигнації;
  5. глава держави не має права розпуску парламенту.
18. **Вкажіть ознаки парламентарної республіки:**
1. уряд формується парламентом;
  2. глава держави обирається народом;
  3. акти глави держави потребують контрасигнації;
  4. глава держави обирається парламентом;
  5. уряд очолює глава держави.
19. **Вкажіть ознаки змішаної республіки:**
1. глава держави обирається шляхом непрямих виборів;
  2. глава держави не має права розпуску парламенту;
  3. парламент є виборним;
  4. глава держави має права розпуску парламенту;
  5. глава держави переважно має представницькі повноваження.
20. **Виключте ознаку, яка не діє в президентських республіках:**
1. дотримується вимога жорсткого розподілу влад;
  2. президент виконує повноваження глави держави і глави уряду;
  3. президент має право розпустити парламент або його нижню палату;
  4. відсутність інституту контрасигнатури;
  5. відсутність відповідальності виконавчої влади перед парламентом за політику, що проводиться.
21. **Виключте ознаку, яка не діє в парламентських республіках:**
1. політична відповідальність уряду перед парламентом;
  2. уряд формується парламентом;
  3. наявність інституту контрасигнатури;
  4. відсутнє право президента розпускати парламент або його нижню палату;

5. здійснення повноважень глави держави і глави уряду різними особами.
22. **Як називається форма державного правління, за якої всю повноту влади зосереджено в руках глави держави:**
1. дуалістична монархія;
  2. парламентарна монархія;
  3. абсолютна монархія;
  4. президентська республіка;
  5. виборна монархія.
23. **Як називається форма державного правління, за якої владу поділено між главою держави та парламентом:**
1. абсолютна монархія;
  2. дуалістична монархія;
  3. парламентарна монархія;
  4. виборна монархія;
  5. парламентарна республіка.
24. **Як називається форма державного правління, за якої глава держави очолює уряд:**
1. парламентарна монархія;
  2. парламентарна республіка;
  3. президентська республіка;
  4. змішана республіка;
  5. дуалістична монархія.
25. **Як називається форма державного правління, за якої глава держави обирається шляхом непрямих виборів:**
1. парламентарна монархія;
  2. парламентарна республіка;
  3. виборна монархія;
  4. президентська республіка;
  5. президентсько-парламентська республіка.
26. **Політичний режим визначають як:**
1. спосіб організації державної влади, який визначається характером взаємовідносин держави в цілому;
  2. сукупність принципів і норм, які визначають політико-правовий статус держави і території;
  3. сукупність методів і способів здійснення політичної влади, в тому числі державної, партійної, громадської (суспільної);
  4. єдність структури, територіальної організації і методів здійснення державної влади;
  5. політична і державна практика відповідної країни.
27. **Вкажіть ознаки демократичного режиму:**
1. наявність самоуправління;

2. права людини обмежені;
3. збільшена роль виконавчої влади;
4. багатопартійність;
5. влада здійснюється на основі принципу розподілу влад.

28. Вкажіть види демократичного режиму:

1. клерикальний;
2. монархичний;
3. ліберальний;
4. соціальний;
5. диктаторський.

29. Вкажіть ознаки антидемократичного режиму:

1. наявність політичної свободи;
2. багатопартійність;
3. принципу розподілу влади не існує;
4. заборона опозиції;
5. заборона діяльності опозиційних партій.

30. Вкажіть види антидемократичного режиму:

1. військово-диктаторський;
2. ліберальний;
3. соціальний;
4. монархичний;
5. клерикальний.

ТЕМА 5. КОНСТИТУЦІЙНИЙ ІНСТИТУТ ГЛАВИ ДЕРЖАВИ У ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ

1. Глава держави – це:

1. найвища посадова особа країни;
2. конституційний орган, який знаходиться над і поза системою органів влади в тій чи іншій державі та виконує суто арбітражні повноваження у разі виникнення спорів між органами державної влади;
3. конституційний орган і вища посадова особа, яка посідає вище місце в ієрархії державних інститутів і яка здійснює верховне представництво країни у внутрішньополітичному житті і у відносинах з іншими державами;
4. це глава виконавчої влади;
5. орган державної влади, який володіє вельми широкими повноваженнями.

2. Главою держави може бути:

1. колегіальний орган;
2. глава уряду;

3. титулована особа;
4. президент;
5. монарх.

3. Основними формами інституту глави держави є:

1. інститут президента та інститут уряду;
2. інститут монарха та інститут парламенту;
3. інститут монарха та інститут президента;
4. інститут регентів;
5. інституту монарха і спадкоємця.

4. Правове становище президента як глави держави визначається:

1. монархічною формою правління та порядком престолоспадкування;
2. республіканською формою правління;
3. республіканською формою правління та відповідними конституційними нормами;
4. звичаями держави;
5. судовими прецедентами.

5. Інститут президента формується шляхом:

1. призначення;
2. спадкування посади;
3. обрання і призначення;
4. обрання;
5. всі перелічені способи.

6. Президент не володіє наступними повноваженнями:

1. законодавчими (прийняття законів);
2. правом вето;
3. правом здійснювати правосуддя;
4. надзвичайними повноваженнями;
5. правом дострокового припинення повноважень парламенту.

7. Вето глави держави, яке може бути переможене кваліфікованою більшістю голосів членів парламенту:

1. відносне вето;
2. абсолютне вето;
3. вибіркове вето;
4. імперативне вето;
5. кишенькове вето.

8. До систем престолоспадкування можна віднести наступні:

1. салічна;
2. американська;
3. аргентинська;
4. французька;

5. китайська.
9. **За якою системою престолонаслідування право на заміщення престолу мають лише чоловіки:**
  1. мусульманська;
  2. кастильська;
  3. австрійська;
  4. салічна;
  5. петровська.
10. **Салічна система престолонаслідування передбачає:**
  1. трон передається по жіночій лінії, якщо у монарха немає сина;
  2. монарх сам визначає свого наступника;
  3. трон передається виключно по чоловічій лінії;
  4. спадкоємця престолу обирає парламент серед достойних претендентів королівської родини;
  5. трон наслідує перша дитина монарха.
11. **Габсбурзька система престолонаслідування передбачає:**
  1. трон передається виключно по чоловічій лінії;
  2. жінка наслідує трон за умови відсутності в роду спадкоємця чоловічої статі;
  3. спадкоємця престолу обирає парламент серед достойних претендентів королівської родини;
  4. монарх сам визначає наступника;
  5. трон наслідує перша дитина монарха.
12. **Традиційно кастильська систем престолонаслідування передбачає:**
  1. трон наслідує перша дитина монарха;
  2. трон передається виключно по чоловічій лінії;
  3. спадкоємця престолу обирає парламент серед достойних претендентів королівської родини;
  4. трон передається по жіночій лінії, якщо у монарха немає сина;
  5. жінка наслідує трон за умови відсутності в роді спадкоємця чоловічої статі.
13. **Сучасна кастильська система престолонаслідування:**
  1. жінка наслідує трон за умови відсутності в роді спадкоємця чоловічої статі;
  2. трон наслідує перша дитина монарха;
  3. монарх сам визначає свого наступника;
  4. спадкоємця престолу обирає парламент серед достойних претендентів королівської родини;
  5. трон передається по жіночій лінії, якщо у монарха немає сина.
14. **Вкажіть систему престолонаслідування, за якої трон передається виключно по чоловічій лінії:**

1. сучасна кастильська;
  2. габсбурзька;
  3. салічна;
  4. мусульманська;
  5. традиційно кастильська.
15. **Вкажіть систему престолонаслідування, за якої трон передається як по чоловічій, так і по жіночій лінії:**
1. салічна;
  2. сучасна кастильська;
  3. габсбурзька;
  4. мусульманська;
  5. традиційно кастильська.
16. **Вкажіть систему престолонаслідування, за якої трон наслідує перша дитина монарха:**
1. сучасна кастильська;
  2. традиційно кастильська;
  3. габсбурзька;
  4. салічна;
  5. мусульманська.
17. **Інститут регентства – це:**
1. інститут заміщення посади президента;
  2. тимчасове правління особи або групи осіб замість монарха;
  3. інститут політичної відповідальності глави держави;
  4. інститут конституційної відповідальності глави держави;
  5. тимчасове заміщення монарха у випадку його візиту до зарубіжних держав.
18. **Цивільний лист – це:**
1. сума асигнувань, яка виділяється монарху на утримання штату та інші витрати щорічно з державного бюджету;
  2. офіційний лист звернення глави держави до парламенту;
  3. офіційний лист звернення глави держави до представників іноземних країн;
  4. податки, які повинен щорічно сплачувати монарх;
  5. податки, які не повинен сплачувати монарх.
19. **Вкажіть основні вимоги до кандидата на посаду президента:**
1. громадянство;
  2. наявність значного капіталу;
  3. наявність юридичної освіти;
  4. знання багатьох мов;
  5. наявність економічної освіти.
20. **Вкажіть основні вимоги до кандидата на посаду прези-**

дента:

1. наявність значного капіталу;
  2. постійне проживання у країні;
  3. наявність дворянського титулу;
  4. наявність громадянства;
  5. досягнення певного віку.
21. **Якими із вказаних повноважень не володіють глави держав?**
1. представництво нації;
  2. головнокомандувач збройними силами;
  3. промульгація законодавчих актів парламенту;
  4. право вето;
  5. право приймати закони.
22. **Президент у парламентській республіці:**
1. очолює уряд;
  2. обирається народом;
  3. обирається парламентом;
  4. наділений правом розпуску парламенту;
  5. його акти не потребують контрасигнації.
23. **Президент у республіках зі змішаною формою правління зазвичай:**
1. обирається спеціальною комісією;
  2. одноособово формує уряд;
  3. призначає суддів;
  4. обирається народом;
  5. його акти потребують контрасигнації.
24. **Глава держави в президентсько-парламентарних республіках зазвичай:**
1. обирається парламентом;
  2. має право відкладного вето;
  3. не володіє правом розпуску парламенту;
  4. звільняє вищих посадових осіб виконавчої влади;
  5. виконує тільки функції представницького характеру.
25. **Підписання та обнародування закону главою держави – це:**
1. контрасигнатура;
  2. промульгація;
  3. інтерпеляція;
  4. інвеститура;
  5. пролонгація.
26. **В яких випадках припиняється президентський мандат?**
1. смерть;

2. довготривала поїздка за кордон на відпочинок;
  3. хвороба;
  4. візит до родичів;
  5. відпустка.
27. **Вкажіть умови, за яких монарх може припинити свої повноваження:**
1. за станом здоров'я;
  2. у зв'язку з народженням дитини;
  3. досягнення пенсійного віку;
  4. імпічмент;
  5. зречення престолу.
28. **Вкажіть умови, за яких президент може припинити свої повноваження достроково:**
1. за власним бажанням;
  2. досягнення пенсійного віку;
  3. смерть;
  4. за рішенням уряду;
  5. висловлення недовіри парламентом.
29. **Що означає термін "імпічмент"?**
1. пільги під час виконання президентських повноважень;
  2. недоторканність глави держави на час виконання ним своїх обов'язків;
  3. сплата окремих податків під час виконання президентських повноважень;
  4. притягнення до відповідальності президента за вчинення конкретних визначених у законі діянь;
  5. звинувачення парламентаріїв главою держави.
30. **В яких випадках президент може бути притягнутий до кримінальної відповідальності:**
1. здійснення державної зради;
  2. порушення Конституції;
  3. дрібне хуліганство;
  4. у разі зняття з нього президентського імунітету (процедура імпічменту);
  5. здійснення аморального проступку.

ТЕМА 6. КОНСТИТУЦІЙНИЙ ІНСТИТУТ ПАРЛАМЕНТУ В ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ

1. **За змістом діяльності парламент є:**
  1. органом законодавчої влади;
  2. органом законодавчої, а в деяких країнах і виконавчої влади;

3. постійно діючими зборами представників народу;
4. факультативним органом.
5. виконавчим органом.
2. **За характером закріпленої в конституціях законодавчої компетенції парламенти прийнято ділити на такі групи:**
  1. парламенти переважно федеративних держав, чії конституції чітко розмежують права федерації та її суб'єктів;
  2. парламенти з обмеженою законодавчою компетенцією;
  3. парламенти абсолютно необмеженою законодавчою компетенцією;
  4. парламенти переважно федеративних держав, чії конституції чітко розмежують права федерації та її суб'єктів; парламенти з обмеженою законодавчою компетенцією; парламенти абсолютно необмеженою законодавчою компетенцією;
  5. змішані парламенти.
3. **Вкажіть основні функції парламентів:**
  1. представницька;
  2. законодавча;
  3. комунікативна;
  4. ідеологічна;
  5. контрольна.
4. **Вкажіть типові повноваження парламенту:**
  1. прийняття законів;
  2. управління промисловим сектором;
  3. ратифікація міжнародних договорів;
  4. контроль за діяльністю органів місцевого управління;
  5. формування державних органів.
5. **Вкажіть види парламентів:**
  1. двопалатний;
  2. чотирьохпалатний;
  3. однопалатний;
  4. багато палатний;
  5. трьохпалатний.
6. **Вкажіть способи формування нижньої палати парламенту:**
  1. прямими виборами;
  2. непрямыми виборами;
  3. главою держави;
  4. главою уряду;
  5. місця у палаті посідають тільки особи з дворянським титулом.
7. **Вкажіть способи формування нижньої палати парламенту:**
  1. зборами представників автономій;
  2. зборами військових представників;

3. резервування місць для представників національностей;
4. главою держави; главою уряду.
8. **Вкажіть способи формування верхньої палати парламенту:**
  1. прямими виборами;
  2. резервування місць для представників національностей;
  3. главою уряду;
  4. главою держави;
  5. із членів нижньої палати.
9. **Вкажіть способи формування верхньої палати парламенту:**
  1. зборами військових представників;
  2. непрямыми виборами;
  3. прямими виборами;
  4. кооптацією;
  5. резервування місць для представників національностей.
10. **Вкажіть типові причини розпуску парламенту:**
  1. протягом законодавчо встановленого строку не може розпочати роботу;
  2. закінчення строку повноважень;
  3. за бажанням глави держави;
  4. оголошення недовіри;
  5. за рішенням голови уряду.
11. **Структура парламенту включає:**
  1. партійні фракції;
  2. постійні комісії;
  3. апарат;
  4. президента;
  5. спікера.
12. **Апарат парламенту включає:**
  1. референтів;
  2. спікера;
  3. опозицію;
  4. парламентарів;
  5. фракції.
13. **Вкажіть основні права парламентарія:**
  1. брати участь у роботі постійних комісій;
  2. займатися підприємницькою діяльністю;
  3. давати вказівки керівникам органів державної влади;
  4. займатись науковою діяльністю;
  5. вносити законопроекти.
14. **Вкажіть підстави зупинення депутатських повноважень:**
  1. народження дитини;
  2. порушення щодо депутата карної справи;

3. систематична відсутність на засіданнях фракції;
4. закінчення строку повноважень парламенту;
5. тривале відрядження за кордон.
15. **Невідповідальність за висловлювання в парламенті при здійсненні депутатського мандата належить до змісту поняття:**
  1. депутатський імунітет;
  2. депутатський індемнітет;
  3. депутатський запит;
  4. імперативний мандат;
  5. вільний мандат.
16. **Особа, яка підтримує порядок в залі засідань парламенту, — це:**
  1. спікер;
  2. батіг;
  3. охоронець;
  4. старійшина;
  5. квестор.
17. **Імперативний мандат означає, що депутат:**
  1. не може бути відкликаний виборцями;
  2. може бути відкликаний виборцями за особливою процедурою;
  3. може бути позбавлений мандата рішенням глави держави;
  4. не може бути позбавлений мандата навіть за його власною заявою про відставку;
  5. не може бути позбавлений мандата до виконання ним наказів виборців.
18. **Остаточна згода держави на укладення договору, що виражається у встановленій формі, — це:**
  1. імплементація;
  2. інтерпеляція;
  3. промульгація;
  4. філіація;
  5. ратифікація.
19. **Законодавча ініціатива — це:**
  1. право внесення законопроекту до парламенту країни для його обговорення і прийняття;
  2. ступінь законодавчої активності парламенту країни;
  3. право парламенту здійснювати контроль за діяльністю інших гілок влади;
  4. ініціація парламентом країни процедури імпичменту президента;
  5. направлення прийнятого парламентом закону главі держави для промульгації.

20. **Засвідчення закону і того факту, що він прийнятий відповідно до встановленої процедури; підписання закону; розпорядження про його публікацію і виконання — це:**
1. реалізація;
  2. імплементація;
  3. промульгація;
  4. натуралізація;
  5. інтерпеляція.
21. **Правом законодавчої ініціативи зазвичай володіють:**
1. спікер;
  2. уряд;
  3. постійна комісія;
  4. парламентар;
  5. громадяни.
22. **Промульгація - це:**
1. публічне обговорення закону;
  2. публічне оприлюднення закону;
  3. прийняття закону;
  4. неприйняття закону;
  5. відхилення законопроекту.
23. **Парламентське обговорення законопроекту буває:**
1. загальнопарламентське;
  2. партійне;
  3. колективне;
  4. оперативне;
  5. фракційне.
24. **Який із вказаних елементів складає основу депутатського імунітету в зарубіжних країнах?**
1. депутатська недоторканність;
  2. свобода слова і голосування;
  3. свобода совісті і віросповідання;
  4. свобода атеїзму;
  5. депутатська несумісність.
25. **Кому підзвітні депутати парламентів у яких імперативний парламентський мандат:**
1. виборцям свого округу;
  2. тільки своїй совісті;
  3. керівникам партійних фракцій в парламенті;
  4. главі державі;
  5. народу своєї країни.
26. **Які з названих повноважень відносяться до компетенції переважної більшості зарубіжних парламентів:**

1. підготовка бюджету;
  2. контроль за діяльністю виконавчої влади;
  3. прийняття законів; контроль за діяльністю виконавчої влади; прийняття бюджету;
  4. налагодження дружніх відносин, підписання меморандумів;
  5. укладення цивільно-правових угод.
27. **Нижня палата парламенту формується:**
1. прямими виборами;
  2. непрямыми виборами;
  3. суб'єктами федерації у федеральних державах;
  4. багатоступеневими виборами;
  5. групою виборців.
28. **Як називається сукупність повноважень з прийняття законів?**
1. делеговане законодавство;
  2. парламентське право;
  3. законодавча компетенція;
  4. індемнітет;
  5. депутатський імунітет.
29. **Парламентаризм — це:**
1. система взаємодії держави і суспільства, для якої характерними є визнання провідної або особливої і достатньо істотної ролі в здійсненні державно-владних функцій законодавчого колегіального органу, що діє на постійній основі;
  2. теорія і практика конституційного будівництва;
  3. механізм роботи складових елементів структури парламенту;
  4. вищий орган народного представництва, який виражає суверенну волю народу;
  5. покликаний регулювати найважливіші суспільні відносини, головним чином, шляхом прийняття законів.
30. **Вкажіть види сесій:**
1. установча;
  2. повторна;
  3. екстраординарна;
  4. надзвичайна;
  5. військова.
31. **Сесії парламенту складаються із:**
1. засідань парламенту;
  2. засідань комітетів;
  3. засідань опозиції;
  4. засідань комісій;
  5. роботи народних депутатів з виборцями.

32. **Установча сесія зазвичай скликається:**

1. главою держави;
2. главою парламенту;
3. главою уряду;
4. парламентаріями;
5. суддями.

33. **Чергова сесія зазвичай скликається:**

1. главою держави;
2. главою палати;
3. главою уряду;
4. найстаршим депутатом;
5. лідером коаліції.

34. **Позачергова сесія скликається на вимогу:**

1. лідера коаліції;
2. опозицією;
3. народу;
4. більшістю парламентаріїв;
5. главою держави.

35. **Вкажіть причини припинення діяльності коаліції:**

1. за ініціативою керівника коаліції;
2. припинення повноважень парламенту;
3. за ініціативою президента;
4. за рішенням Голови уряду;
5. зменшення чисельного складу коаліції.

ТЕМА 7. КОНСТИТУЦІЙНИЙ ІНСТИТУТ УРЯДУ В ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ

1. **Уряд - це:**

1. державний орган, який здійснює управління державою;
2. колегіальний орган, основною функцією якого є законотворчість;
3. колегіальний орган, основною функцією якого є народне представництво;
4. колегіальний орган державної влади загальної компетенції;
5. колегіальний орган державної влади загальної компетенції, який здійснює керівництво поточним управлінням країною.

2. **Вкажіть, кому може належати виконавча влада в зарубіжних країнах:**

1. тільки главі держави;
2. тільки парламенту;
3. тільки уряду;
4. уряду, міністерствам, відомствам;

5. тільки главі держави та уряду.
3. **У парламентарній монархії виконавча влада зазвичай належить:**
  1. монарху;
  2. уряду;
  3. канцлеру;
  4. парламенту;
  5. парламенту та уряду.
4. **У дуалістичній монархії виконавча влада зазвичай належить:**
  1. уряду;
  2. міністрам;
  3. народу;
  4. монарху;
  5. парламенту.
5. **У президентській республіці виконавча влада належить:**
  1. народу;
  2. главі державі і голові уряду;
  3. главі держави;
  4. парламенту;
  5. певній політичній партії.
6. **У парламентарній республіці зазвичай уряд формує:**
  1. глава держави;
  2. народ;
  3. парламент;
  4. глава держави та парламент;
  5. певна політична сила.
7. **За своїм політичним складом уряд може бути:**
  1. меншості;
  2. опозиційний;
  3. багатопартійний;
  4. колегіальний;
  5. безпартійний.
8. **Зазвичай однопартійний уряд існує в:**
  1. абсолютній монархії;
  2. в умовах диктатури;
  3. дуалістичній монархії;
  4. демократичних державах з парламентарною формою правління;
  5. в тоталітарних країнах з парламентарною формою правління.
9. **У президентських республіках зазвичай главою уряду може бути:**

1. глава держави;
  2. особа, обрана на цю посаду народом;
  3. особа, призначена парламентом;
  4. особа, призначена парламентом і главою держави;
  5. особа, призначена верховним судом.
10. **До складу уряду можуть входити:**
1. міністри;
  2. іноді судді;
  3. парламентарії;
  4. працівники апарату глави держави;
  5. особи, призначені монархом.
11. **Вкажіть способи формування уряду:**
1. парламентський;
  2. всенародний;
  3. главою держави;
  4. референдарний;
  5. змішаний.
12. **Змішаний спосіб формування уряду притаманний для:**
1. президентських республік;
  2. парламентарної монархії;
  3. дуалістичної монархії;
  4. парламентарної республіки;
  5. змішаної республіки.
13. **Парламентарний спосіб формування уряду притаманний для:**
1. змішаної республіки;
  2. президентської республіки;
  3. парламентарної республіки;
  4. абсолютній монархії;
  5. парламентарної монархії.
14. **Позапарламентський спосіб формування уряду притаманний для:**
1. парламентарної монархії;
  2. парламентарної республіки;
  3. президентської республіки;
  4. абсолютній монархії;
  5. дуалістичної монархії.
15. **Які акти зазвичай видає уряд:**
1. закони;
  2. укази;
  3. ордонанси;
  4. постанови;

5. розпорядження.

16. **До органів виконавчої влади відносять:**

1. парламент;
2. уряд;
3. міністерства
4. прокуратуру;
5. суди.

17. **Перед ким несе відповідальність уряд Польщі?**

1. нижня палата парламенту;
2. обидві палати парламенту;
3. перед Парламентом і Президентом;
4. перед територіальною громадою;
5. перед міжнародними організаціями, членом яких є Польща.

18. **Які способи формування урядів переважної більшості країн світу:**

1. президентсько-парламентський;
2. парламентський та позапарламентський;
3. імперативний та диспозитивний;
4. управління державними справами;
5. керівництво дипломатичними представниками.

19. **За політичним складом уряд буває:**

1. з обмеженими повноваженнями та безпартійний,
2. з необмеженими повноваженнями;
3. коаліційним, однопартійним, безпартійним;
4. колегіальним та однопартійним;
5. підпорядкованим президенту.

20. **Уряд з широким представництвом різних партій, що переймають на себе відповідальність за керівництво державою в період кризових ситуацій називається:**

1. коаліційний уряд;
2. уряд національної єдності;
3. службовий уряд;
4. безпартійний уряд;
5. уряд парламентської меншості.

21. **Тимчасовим урядом називається :**

1. уряд, який нерідко створюється в результаті військових і революційних переворотів;
2. уряд з широким представництвом різних партій, що переймає на себе відповідальність за керівництво державою в період кризи;
3. уряд створений на коаліційній основі в монархічній державі;
4. уряд з широким представництвом різних партій;
5. службовий уряд, що складається з фахівців.

22. Урядом національної єдності називається:

1. уряд, який нерідко створюється в результаті військових і революційних переворотів;
2. уряд з широким представництвом різних партій, що переймає на себе відповідальність за керівництво державою в період кризи, особливо в умовах війни;
3. уряд створений на коаліційній основі в монархічній державі;
4. уряд з широким представництвом різних партій;
5. службовий уряд, що складається з фахівців.

23. Інвеститура уряду - це:

1. механізм роботи уряду з парламентом та президентом;
2. президент республіки доручає лідерів партії, яка має відносну більшість місць, вивчити можливість формування уряду;
3. внутрішня структура уряду;
4. голова уряду після його призначення повинен у встановлений основним законом строк подати парламенту (нижній палаті) склад уряду й урядову програму, щоб отримати довіру;
5. голова уряду після його призначення повинен у встановлений основним законом строк подати парламенту (верхній палаті) склад уряду й урядову програму, щоб отримати довіру.

24. Хто очолює уряд в зарубіжних країнах:

1. спікер;
2. віце-президент;
3. прем'єр міністр;
4. інша посадова особа держави;
5. сенатор.

25. Міністри без портфеля - це:

1. особи, що здійснюють організаційно-технічне обслуговування апарату уряду;
2. це посадові особи, члени уряду, які не керують міністерствами, але виконують окремі доручення голови уряду і які мають право вирішального голосу на засіданнях уряду;
3. функціонують в основному в окремих країнах англосаксонського права із парламентарною формою правління, головним їхнім завданням є надання допомоги міністрам, главам департаментів у здійсненні їх парламентських обов'язків;
4. посадові особи, що виконують функції заступника міністра, або відають певною ділянкою роботи всередині даного відомства;
5. родова назва керівників найбільш важливих органів державного управління, які входять до складу уряду (закордонних справ, торгівлі, освіти тощо).

26. Міністри в структурі уряду зарубіжних країн - це:

1. особи, що здійснюють організаційно-технічне обслуговування апарату уряду;
2. це посадові особи, члени уряду, які не керують міністерствами, але виконують окремі доручення голови уряду і які мають право вирішального голосу на засіданнях уряду;
3. функціонують в основному в окремих країнах англосаксонського права із парламентарною формою правління, головним їхнім завданням є надання допомоги міністрам, главам департаментів у здійсненні їх парламентських обов'язків;
4. посадові особи, що виконують функції заступника міністра, або відають певною ділянкою роботи всередині даного відомства;
5. родова назва керівників найбільш важливих органів державного управління, які входять до складу уряду (закордонних справ, торгівлі, освіти тощо).

27. Молодші міністри в структурі уряду зарубіжних країн - це:

1. особи, що здійснюють організаційно-технічне обслуговування апарату уряду;
2. це посадові особи, члени уряду, які не керують міністерствами, але виконують окремі доручення голови уряду і які мають право вирішального голосу на засіданнях уряду;
3. функціонують в основному в окремих країнах англосаксонського права із парламентарною формою правління, головним їхнім завданням є надання допомоги міністрам, главам департаментів у здійсненні їх парламентських обов'язків;
4. посадові особи, що виконують функції заступника міністра, або відають певною ділянкою роботи всередині даного відомства;
5. родова назва керівників найбільш важливих органів державного управління, які входять до складу уряду (закордонних справ, торгівлі, освіти тощо).

28. Статс-секретарі в структурі уряду зарубіжних країн це:

1. особи, що здійснюють організаційно-технічне обслуговування апарату уряду;
2. це посадові особи, члени уряду, які не керують міністерствами, але виконують окремі доручення голови уряду і які мають право вирішального голосу на засіданнях уряду;
3. функціонують в основному в окремих країнах англосаксонського права із парламентарною формою правління, головним їхнім завданням є надання допомоги міністрам, главам департаментів у здійсненні їх парламентських обов'язків;
4. посадові особи, що виконують функції заступника міністра, або відають певною ділянкою роботи всередині урядового відомства;

5. родова назва керівників найбільш важливих органів державного управління, які входять до складу уряду (закордонних справ, торгівлі, освіти тощо).

29. **Основною формою функціонування уряду (кабінету) є:**

1. сесії;
2. засідання;
3. наради;
4. зібрання;
5. конференції.

30. **Контрасигнатура – це:**

1. підписання відповідного указу президентом;
2. скріплення підписом прем'єр-міністра та відповідального міністра акту глави держави;
3. підписання закону президентом;
4. процедура дострокового припинення президентського мандату;
5. процедура дострокового припинення депутатського мандату.

ТЕМА 8. КОНСТИТУЦІЙНІ ЗАСАДИ СУДОВОЇ ВЛАДИ В ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ

1. **Зазвичай судова влада належить:**

1. парламенту;
2. судовій колегії;
3. судді;
4. судам і прокуратурі;
5. главі держави.

2. **Вкажіть види судових органів:**

1. всенародні суди;
2. загальнодержавні суди;
3. конституційні суди;
4. арбітражні суди;
5. мусульманські суди.

3. **Вкажіть види судових органів:**

1. суди суб'єктів федерації;
2. церковні суди;
3. спеціальні суди;
4. третейські суди;
5. загальнодержавні суди.

4. **Система судів загальної юрисдикції включає:**

1. конституційний суд;
2. окружний суд;
3. касаційний суд;

4. третейські суди;
5. загальнодержавний суд.
5. **До спеціальних судів зазвичай відносять:**
  1. конституційний суд;
  2. верховний суд;
  3. військовий суд;
  4. адміністративний суд.
6. **До судів звичаєвого права відносять:**
  1. військові суди;
  2. конституційні суди;
  3. плеємні суди;
  4. третейські суди;
  5. мусульманські суди.
7. **Вкажіть способи формування судів:**
  1. народом;
  2. главою держави;
  3. урядом;
  4. міністром юстиції;
  5. монархом.
8. **Для англосаксонської судової системи притаманним є:**
  1. апеляційна форма оскарження;
  2. касаційна форма оскарження;
  3. широке застосування судового прецеденту;
  4. процедура оскарження фактично не існує;
  5. апеляційна та касаційна форми оскарження.
9. **Вкажіть ознаки романо-германської судової системи:**
  1. використання суду присяжних і мирових суддів;
  2. інститут присяжних і мирових суддів не надто поширений, притаманне використання суду шерифів;
  3. широке застосування судового прецеденту;
  4. рівність суддів і народних засідателів;
  5. народні засідателі та присяжні не існують.
10. **Для мусульманської судової системи притаманним є:**
  1. існування апеляційної форми оскарження;
  2. процедура оскарження фактично не існує;
  3. широке застосування релігійних норм;
  4. апеляційна та касаційна форми оскарження;
  5. касаційна форма оскарження.
11. **Для соціалістичної судової системи притаманним є:**
  1. широке застосування судового прецеденту;
  2. судовий прецедент фактично не застосовується;
  3. апеляційна та касаційна форми оскарження;

4. використання ревізійної форми оскарження;
5. процедура оскарження фактично не існує.
12. **Вкажіть вимоги, що зазвичай висуваються кандидатурам на посаду судді:**
  1. громадянство;
  2. соціальний статус;
  3. наявність будь-якої вищої освіти;
  4. досягнення певного віку;
  5. постійне проживання на території держави.
13. **Вкажіть обмеження, що зазвичай встановлюють для суддів:**
  1. працювати за сумісництвом;
  2. займатись науковою діяльністю;
  3. належати до політичної партії;
  4. займатись викладацькою діяльністю;
  5. виїжджати за кордон.
14. **Вкажіть способи формування органів конституційної юстиції:**
  1. парламентський;
  2. главою уряду;
  3. народний;
  4. урядовий;
  5. главою держави.
15. **Вкажіть вимоги, що зазвичай висуваються до кандидатів у судді конституційних судів (рад):**
  1. громадянство;
  2. приналежність до певної політичної сили;
  3. наявність представницького мандату;
  4. досягнення певного віку;
  5. наявність професійного досвіду.
16. **Конституційні суди (ради) зазвичай уповноважені розглядати:**
  1. кримінальні справи;
  2. спори між державними органами;
  3. справи про військові злочини;
  4. тлумачити конституції;
  5. трудові спори.
17. **Назвіть основну форму діяльності судової влади:**
  1. здійснення правосуддя;
  2. охорона конституційного ладу;
  3. контроль за діяльністю органів державної влади;
  4. виконання рішень вищестоящих судових органів;

5. звітування перед парламентом.
18. **Що відносять до конституційних засад судової влади конституції більшості країн світу?**
  1. визначення судової влади як однієї зі складових системи розподілу влад;
  2. місце судової влади в системі органів державної влади;
  3. основні принципи організації та діяльності системи;
  4. правовий статус суддів; судові гарантії прав і інтересів громадян; основні принципи організації та діяльності системи; визначення судової влади як однієї зі складових системи розподілу влад;
  5. правовий статус та судові гарантії прав і інтересів громадян.
19. **Які з названих елементів можна віднести до конституційного статусу суддів?**
  1. призначуваність; виборність; незмінюваність; незалежність; несумісність посад.
  2. виборність; призначуваність; несумісність посад.
  3. незмінюваність; несумісність посад.
  4. незалежність;
  5. несумісність посад.
20. **Романо-германська (континентальна) правова система характеризується:**
  1. єдиною централізованою системою судів на чолі з Верховним судом;
  2. існуванням великої кількості спеціальних судів зі своїми вищими судами;
  3. розподілом повноважень суддів і народних засідателів (присяжних);
  4. пасивністю судді, який веде процес, але не збирає доказів, їх подають сторони;
  5. широким застосуванням судових прецедентів.
21. **Американська модель судової системи полягає в тому, що:**
  1. є єдина система загальних судів, що розглядають усі основні види судових справ;
  2. ця модель не виключає існування в країні також окремих спеціалізованих судових органів, наприклад, у справах неповнолітніх, патентних і податкових судів. Проте останні тільки доповнюють основну загальну судову систему, а деякі з них мають швидше квазісудовий характер;
  3. вона існує в деяких державах із федеративним устроєм, тут функціонують паралельно федеральна судова система і система судів кожного із суб'єктів федерації;

4. в цілому нібито складається з декількох автономних підсистем, кожна зі своєю компетенцією;
5. компетенція суду в тій чи іншій мірі є урізаною порівняно з компетенцією загальних судів.

22. Судова система з внутрішньою спеціалізацією (універсальної юрисдикції) - це:

1. єдина система загальних судів, що розглядають усі основні види судових справ, вона не виключає існування в країні також окремих спеціалізованих судових органів, наприклад, у справах неповнолітніх, патентних і податкових судів, проте останні тільки доповнюють основну загальну судову систему, а деякі з них мають швидше квазісудовий характер;
2. вона існує в деяких державах із федеративним устроєм, тут функціонують паралельно федеральна судова система і система судів кожного із суб'єктів федерації;
3. в цілому нібито складається з декількох автономних підсистем, кожна зі своєю компетенцією;
4. компетенція районних судів, розрізняється в основному по предметній підсудності;
5. компетенція суду в тій чи іншій мірі є урізаною порівняно з компетенцією загальних судів.

23. Судова система із зовнішньою спеціалізацією характеризується тим, що:

1. поряд із системою загальних судів діють інші самостійні спеціалізовані системи судів;
2. має ієрархічну триступінчасту структуру, а в ряді країн – і чотириступінчасту;
3. компетенція судів розрізняється в основному по тому, яку норму – федерального законодавства або права штату – належить застосувати в справі;
4. поділ території країни на судові округи не збігається з її адміністративно-територіальним поділом;
5. якщо суд другої інстанції (касаційний суд) знайде будь-які недоліки в процесі, то він скасовує ухвалу нижчестоящего суду і направляє його на повторний розгляд.

24. Гарантія підсудності означає, що:

1. судові засідання відкриті для публіки і засобів масової інформації;
2. судовий розгляд є переважно усним, особливо в кримінальних справах;

3. всі сторони в процесі рівноправні, мають рівні можливості для відстоювання своїх правових позицій;
  4. справа буде розглядатися в суді, який наперед визначений правовими нормами, забороняється утворення спеціальних судів для розгляду будь-якої конкретної справи, як і передавання справ із суду до іншого суду, крім випадків, передбачених законом;
  5. особа, яка звинувачується у здійсненні злочину, вважається невинною, доки її вина не буде доказана у передбаченому законом судовому порядку.
25. **Усний характер судового процесу означає, що:**
1. судові засідання відкриті для публіки і засобів масової інформації;
  2. судовий розгляд є переважно усним, особливо в кримінальних справах;
  3. всі сторони в процесі рівноправні, мають рівні можливості для відстоювання своїх правових позицій;
  4. справа буде розглядатися в суді, який наперед визначений правовими нормами, забороняється утворення спеціальних судів для розгляду будь-якої конкретної справи, як і передавання справ із суду до іншого суду, крім випадків, передбачених законом;
  5. особа, яка звинувачується у здійсненні злочину, вважається невинною, доки її вина не буде доказана у передбаченому законом судовому порядку.
26. **Змагальність сторін у судовому процесі означає, що:**
1. судовий розгляд є переважно усним, особливо в кримінальних справах;
  2. судові засідання відкриті для публіки і засобів масової інформації;
  3. справа буде розглядатися в суді, який наперед визначений правовими нормами, забороняється утворення спеціальних судів для розгляду будь-якої конкретної справи, як і передавання справ із суду до іншого суду, крім випадків, передбачених законом;
  4. всі сторони в процесі рівноправні, мають рівні можливості для відстоювання своїх правових позицій;
  5. особа, яка звинувачується у здійсненні злочину, вважається невинною, доки її вина не буде доказана у передбаченому законом судовому порядку.
27. **Презумпція невинуватості означає, що:**
1. судові засідання відкриті для публіки і засобів масової інформації;

2. судовий розгляд є переважно усним, особливо в кримінальних справах;
3. всі сторони в процесі рівноправні, мають рівні можливості для відстоювання своїх правових позицій;
4. справа буде розглядатися в суді, який наперед визначений правовими нормами, забороняється утворення спеціальних судів для розгляду будь-якої конкретної справи, як і передавання справ із суду до іншого суду, крім випадків, передбачених законом;
5. особа, яка звинувачується у здійсненні злочину, вважається невинною, доки її вина не буде доказана у передбаченому законом судовому порядку.

28. Принцип незалежності суддів означає:

1. заборона суддям обіймати одночасно інші державні та громадські посади;
2. при здійсненні своїх повноважень вони керуються тільки законом, не допускається можливість втручання в діяльність суддів;
3. суддя обіймає свою посаду або довічно, або по досягненні певного (пенсійного) віку незалежно від статі, кольору шкіри, раси;
4. користується особистою недоторканністю;
5. можливість суддів достроково припинити свої повноваження шляхом звільнення за власним бажанням.

29. Принцип несумісності в діяльності судді означає:

1. заборона суддям обіймати одночасно інші державні та громадські посади, виконувати будь-яку іншу оплачувану роботу, крім наукової та творчої у вільний від роботи час;
2. при здійсненні своїх повноважень вони керуються тільки законом, не допускається можливість втручання в діяльність суддів;
3. суддя обіймає свою посаду або довічно, або по досягненні певного (пенсійного) віку незалежно від статі, кольору шкіри, раси;
4. користується особистою недоторканністю;
5. можливість суддів достроково припинити свої повноваження шляхом звільнення за власним бажанням.

30. Судова система – це:

1. сукупність усіх судів даної держави, які мають спільні завдання, пов'язані між собою відносинами щодо здійснення правосуддя;
2. сукупність повноважень суддів щодо здійснення правосуддя;
3. можливість суддів достроково припинити свої повноваження шляхом звільнення за власним бажанням;
4. порядок формування суддівського корпусу;
5. орган державної влади, що здійснює судовий контроль.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна:

Нормативні акти:

1. Декларація про права осіб, що належать до національних або етнічних, релігійних та мовних меншин (резолюція ГА ООН резолюцією 47/135). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_318#Text.
2. Європейська конвенція про громадянство. Серія договорів Ради Європи № 166. URL: <https://rm.coe.int/168007f2c8>
3. Закон України «Про громадянство України» від 18.01.2001 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2235-14#Text>
4. Закон України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» від 23.02.2006 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3477-15#Text>
5. Конвенція ООН про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок 1979 р. URL: http://www.un.org/tu/documents/decl_conv/conventions/cedaw.shtml.
6. Конвенція ООН про статус біженців 1951 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_011.
7. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004.
8. Конвенція про права дитини 1989 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021#Text.
9. Конвенція про статус апатридів 1954 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_232#Text
10. Конвенція Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами (Стамбульська конвенція). Серія договорів Ради Європи № 210. URL: www.coe.int/en/web/istanbul-convention/text-of-the-convention
11. Конституція Італійської Республіки/ О.В. Коротюк, О.В. Лавринович; пер. Т.В. Руденко, В.С. Станіч// Конституції країн світу: Італійська Республіка, Держава-Місто Ватикан, Королівство Іспанія, Португальська Республіка. Київ: ОВК, 2021. С. 19–77.
12. Конституція Королівства Бельгія/ О.В. Коротюк, О.В. Лавринович// Конституції країн світу: Королівство Бельгія, Федеративна Республіка Німеччина, Королівство Швеція. Київ: ОВК, 2021. С. 17–107.
13. Конституція Королівства Іспанії/ О.В. Коротюк, О.В. Лавринович; пер. Т.В. Руденко, В.С. Станіч// Конституції країн світу: Італійська Республіка, Держава-Місто Ватикан, Королівство Іспанія, Португальська Республіка. Київ: ОВК, 2021. С. 85–163.
14. Конституція Королівства Швеція/ О.В. Коротюк, О.В. Лавринович// Конституції країн світу: Королівство Бельгія, Федеративна Республіка Німеччина, Королівство Швеція. Київ: ОВК, 2021. С. 246–370.

15. Конституція Литовської Республіки/ О.В. Коротюк, О.В. Лавринович; пер. А.О. Воїнова// Конституції країн світу: Латвійська Республіка, Литовська Республіка, Естонська Республіка. Київ: ОВК, 2022. С. 35–100.
16. Конституція Португальської Республіки/ О.В. Коротюк, О.В. Лавринович; пер. Т.В. Руденко, В.С. Станіч// Конституції країн світу: Італійська Республіка, Держава-місто Ватикан, Королівство Іспанія, Португальська Республіка. Київ: ОВК, 2021. С. 164–317.
17. Конституція Республіки Мальта/ О.В. Коротюк, О.В. Лавринович; пер. В.С. Станіч// Конституції країн світу: Королівство Нідерланди, Велике Герцогство Люксембург, Республіка Мальта, Князівство Монако. Київ: ОВК, 2023. С. 104–232.
18. Конституція Республіки Хорватія/ О.В. Коротюк, О.В. Лавринович; пер. Т.В. Руденко// Конституції країн світу: Республіка Болгарія, Румунія, Угорщина, Республіка Хорватія. Київ: ОВК, 2021. С. 193–249.
19. Конституція України від 28.06.1996. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
20. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права від 16 грудня 1966 року. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_042
21. Міжнародний пакт про соціальні, економічні та культурні права від 16 грудня 1966 року URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_042
22. Монреальська універсальна декларація про незалежність правосуддя (1983 р.). URL: www.judges.org.ua/d5.htm.
23. Основний Закон Угорщини/ О.В. Коротюк, О.В. Лавринович; пер. Т.В. Руденко// Конституції країн світу: Республіка Болгарія, Румунія, Угорщина, Республіка Хорватія. Київ: ОВК, 2021. – С. 123–192.
24. Основний закон Федеративної Республіки Німеччина/ О.В. Коротюк, О.В. Лавринович// Конституції країн світу: Королівство Бельгія, Федеративна Республіка Німеччина, Королівство Швеція. Київ: ОВК, 2021. С. 108–245.
25. Управління Верховного комісара ООН у справах біженців. Конвенція 1951 року та Протокол 1967 року про статус біженців. URL: www.unhcr.org/about-unhcr/who-we-are/1951-refugee-convention
26. Basic Law for the Federal Republic of Germany: 23 May 1949, Last amended on 28 June 2022. URL: https://www.gesetze-im-internet.de/englisch_gg/englisch_gg.html Basic Law of Governance Saudi Arabia: 1992 No: A/90. URL: <https://www.saudiembassy.net/basic-law-governance>
27. Constitution de la République française: constitution du 4 octobre 1958 (Version mise à jour en janvier 2015). URL: https://www.assembleenationale.fr/connaissance/constitution.asp#titre_
28. Constitution of France: of October 4, 1958. URL: https://www.conseilconstitutionnel.fr/sites/default/files/as/root/bank_mm/anglais/constitution_anglais_oct2009.pdf
29. Constitution of the Italian Republic: Given in Rome on this 27th Day of December

1947. Senato della Repubblica. 43 p. URL: https://www.senato.it/documenti/repository/istituzione/costituzione_inglese.pdf
30. Constitution of the People's Republic of China. Posted: November-20-2019. URL: <http://www.npc.gov.cn/englishnpc/constitution2019/201911/1f65146fb6104dd3a2793875d19b5b29.shtml>
31. Constitution of the Republic of Türkiye, Rules of Procedure of the Grand National Assembly of Türkiye. GNAT Printing House, 2019. Ankara. 266 p. URL: https://www.tbmm.gov.tr/yayinlar/2021/TC_Anayasasi_ve_TBMM_Ic_Tuzugu_Ingilizce.pdf
32. Constitution of the United States 1787. URL: https://www.senate.gov/civics/resources/pdf/US_Constitution-Senate_Publication_103-21.pdf
33. European Convention on Human Rights: as amended by Protocols Nos. 11, 14 and 15, supplemented by Protocols Nos. 1, 4, 6, 7, 12, 13 and 16. Council of Europe. 34 p. URL: https://www.echr.coe.int/documents/convention_eng.pdf
34. International Covenant on Civil and Political Rights: General Assembly resolution 2200A (XXI), 16 December 1966. OOH: вебсайт. URL: <https://www.ohchr.org/en/instrumentsmechanisms/instruments/international-covenant-civil-and-political-rights>
35. International Covenant on Social, Economic and Cultural Rights: General Assembly resolution 2200A (XXI), 16 December 1966. OOH: вебсайт. URL: <https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/international-covanteconomic-social-and-cultural-rights>
36. The Constitution of the Republic of Poland of 2ND April, 1997. URL: <https://www.sejm.gov.pl/prawo/konst/angielski/kon1.htm>
37. The Declaration of the Rights of Man and of the Citizen: Approved by the National Assembly of France, August 26, 1789. URL: <https://www.elysee.fr/en/french-presidency/thedeclaration-of-the-rights-of-man-and-of-the-citizen> 1
38. The Spanish Constitution 1978. Agencia Estatal Boletín Oficial del Estado. 52 p. URL: <https://www.boe.es/legislacion/documentos/ConstitucionINGLES.pdf>
39. Universal Declaration of Human Rights: proclaimed by the United Nations General Assembly in Paris on 10 December 1948 (General Assembly resolution 217 A). OOH: вебсайт. URL: <https://www.un.org/en/about-us/universal-declaration-of-human-rights>

Підручники, посібники, наукові праці:

1. Батан Ю.Д. Порівняльне конституційне право: навч.-метод. посібник/ Ю.Д. Батан; НУ «ОЮА». Одеса: Фенікс, 2022. 137 с.
2. Державознавство. Підручник. В.Сухонос, В.Сухонос, Р.Білокінь, А.Куліш. Університетська книга. 2021. 493 с.
3. Захарченко П., Лаврик Г. Конституційне право держав-членів Європейського Союзу: підручник. Полтава: ПУЕТ, 2024. 389 с.

4. Компас. Посібник з освіти з прав людини за участю молоді. Друге видання, переглянуте у 2020 році, оновлене у 2023 році. За редакцією: П. Брандер, Е. Кін, В.Юхаж, А.Шнайдер. Страсбург: Видавництво Ради Європи, 2023. 496 с.
5. Конституційне право зарубіжних країн: навчально-методичний посібник/ О.Т. Волошук, В.Л. Качурінер, В.Ю. Колесник. Одеса: Фенікс, 2021. 145 с.
6. Конституційне право України: Підручник. 11-е видання: (присвячене 30-ій річниці заснування юридичного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет») перероблене та доповнене. Ужгород: РІК-У, 2023. 536 с.
7. Конституційне право: підручник / за загальною редакцією М.І. Козюбри./ Ю.Г. Барабаш, О.М. Бориславська, В.М. Венгер, М.І. Козюбра, А.А. Мелешевич. К.: Ваіте, 2021. 528 с.
8. Конституційний процес: навчально-методичний посібник/ Національний університет «Одеська юридична академія», Кафедра конституційного права; уклад.: В. Панасюк, Ю. Бальцій, І. Глиняний. Одеса: Фенікс, 2024. 80 с.
9. Посібник для підготовки до іспиту з державного (конституційного) права зарубіжних країн. Закоморна К.: Право. 2021. 248 с.
10. Правова основа європейських держав. Конституції Франції, Італії, Польщі. В. Шаповал. Юрінком Інтер. 2023. 148 с.
11. Терлецький Д.С., Батан Ю.Д. Права людини в порівняльному вимірі. Одеса: Фенікс, 2022. 44 с.
12. Шаповал В.М. Конституційне право зарубіжних країн. Академічний курс: підручник. 13-те вид., виправ, та допов./ НАН України. Інститут історії України. Київ: Юрінком Інтер, 2023. 224 с.

Допоміжна:

1. Амелін О. Модернізація конституційно-правового статусу суддів в Україні. *Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ*. 2024. Т. 14. № 1. С. 40–49.
2. Багмет А.А. Повноваження та компетенція омбудсмена у питанні захисту прав військовослужбовців. *Журнал східноєвропейського права*. 2024. № 120. С. 115–121.
3. Бевз Ю.В. Конституційно-правові засади організації та діяльності політичних партій: дис. ... д-ра філософії / Донецький національний університет ім. Василя Стуса. Вінниця, 2024. 305 с.
4. Берч В.В. Безпосередня судова демократія як конституційно-правовий феномен. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2024. № 1. С. 100–104.
5. Белов Д., Белова М., Внесення змін до конституції: доктрина та практика зарубіжних країн. *Український часопис конституційного права*. 2023. № 2. С. 19-25.
6. Біла книга підготовки та проведення повоєнних виборів. Частина І: [проект станом на 22 січня 2024 р./ А. Шушковська, Ю. Кириченко, Д. Ковриженко [та ін.]. Київ: Центр політико-правових реформ, 2024. 37 с.

7. Білоскурська О.В. Обов'язок володіти державною мовою: аналіз правового регулювання на основі чинного законодавства та рішень Конституційного Суду України. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2024. № 1. С. 110–114.
8. Боднарченко В. Кібербезпека: роль держави у захисті суспільства та окремої особистості у збереженні міжетнічного миру. *Аспекти публічного управління*. 2020. Т. 8. Спецвип. 1. С. 18-21.
9. Бутков О.І. Конституційно-правові засади проведення громадських обговорень в Україні : дис. ... д-ра філософії/ Донецький державний університет внутрішніх справ. Кропивницький, 2023. 249 с.
10. Буткова О.Я. Конституційно-правові засади громадської експертизи в Україні : дис. ... д-ра філософії/ Донецький державний університет внутрішніх справ. Кропивницький, 2023. 237 с.
11. Вигівська А. С. Конституційно-правові засади фінансового забезпечення підготовки і проведення виборів народних депутатів України : дис. ... д-ра філософії / Київський національний університет ім. Тараса Шевченка. Київ, 2023. 196 с.
12. Владишевська В.В., Храпенко О.О. Організація захисту у міжнародному кримінальному суді. *Юридичний науковий електронний журнал*. № 11/2022. С. 841-843.
13. Вовк В.М. Право на безпеку як фундаментальне право людини. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2024. № 1. С. 27–30.
14. Волощук О.Т. Зловживання правом при зверненні до ЄСПЛ шляхом вживання особливо образливих та провокаційних висловлювань. *Імплементція міжнародних стандартів у цивільне та господарське судочинство України: збірник наукових праць учасників IV науково-практичного круглого столу* (м. Київ, 17 червня 2021 року): упорядник В.М.Короленко. К.: НДІ приватного права і підприємництва імені академіка Ф.Г.Бурчака НАПрН України, 2021. С. 43-53.
15. Волощук О.Т., Гетманцев М.О. Зловживання правом шляхом умисного спотворення фактів у разі звернення до ЄСПЛ. *Підприємництво, господарство і право*. № 2. 2021. С. 302-309. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2021/2/54.pdf> DOI: <http://doi.org/10.37749/10.32849/2663-5313/2021.2.53>
16. Воронов Д.О. Виконання рішень Конституційного Суду України: проблеми теорії і практики: дис. ... д-ра філософії / Донецький національний університет ім. Василя Стуса. Вінниця, 2023. 200 с.
17. Гета Д.С., Кисильова К.В., Ковач Я.В. Роль конституційного суду у захисті громадянських прав під час воєнного стану. *Академічні візії*. 2024. № 30. С. 1–12.
18. Гетьманцева Н.Д. Рішення Конституційного Суду України як юридичний засіб зміцнення конституційної законності. *Правова парадигма відновлення України: проблеми та перспективи : матеріали XIV Міжнар. наук.-практ.*

- конф. (м. Київ, 23 лютого 2024 р.)/ Національний авіаційний університет. Тернопіль: Вектор, 2024. С. 459–462.
19. Громовчук М.В., Белов Д.М., Принцип гуманізму, як основоположний принцип побудови сучасної правової держави. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія Право. 2021. Випуск 65. С. 46- 50.
  20. Денисенко К.В., Борко І.С. Реалізація цифрових та інформаційних прав людини в соціальних мережах Instagram та Facebook. *Соціологія права*. 2022. № 3/4. С. 31-34.
  21. Дорошенко Е.Р. Конституційні засади обмеження прав і свобод людини і громадянина в Україні: дис. ... д-ра філософії/ Київський національний університет ім. Тараса Шевченка. Київ, 2023. 228 с.
  22. Журило С.С., Владиславська В.В. Захист прав та інтересів дітей в умовах воєнного стану. *Прикарпатський юридичний вісник*, 2022. Випуск 2 (43). С. 34-38.
  23. Заворотько І., Короткий Т. Прес-конференції військовополонених: недотримання їх права на захист від цікавості публіки чи наявність значного суспільного інтересу? *Юридична газета*. 4 квітня 2022.
  24. Запорожець Т.В., Таран Є.І. Концептуально-правові засади реалізації законодавчої влади за принципом поділу влади: зарубіжний та вітчизняний досвід. *Публічне адміністрування та національна безпека*. 2024. № 2. С. 1–19.
  25. Захарченко П. Повноваження, кількісний склад суддів конституційної юстиції держав-членів Європейського Союзу: загальне та особливе. *Матер. 14-ї Всеукр. наук. конф. Наукові конференції історикоправової проблематики*. Вип. 14 . Львів: ЛІ-Прес, 2022. С. 36–40.
  26. Захист прав людини в Україні: сучасний стан та перспективи вдосконалення: збірник тез науково-практичного круглого столу, присвяченого 75-й річниці проголошення Загальної декларації прав людини (м. Хмельницький, 08 грудня 2023 р.)/ Хмельницький університет управління та права ім. Леоніда Юзькова, Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України [та ін.]. Хмельницький, 2023. 147 с.
  27. Іванів І.Г. Правовий статус судді конституційного суду в державах ЄС та Україні: дис. ... д-ра філософії/ Ужгородський національний університет. Ужгород, 2023. 191 с.
  28. Іванов А.Б. Конституційно-правовий статус Вищої ради правосуддя в умовах реалізації положень судової реформи: дис. ... д-ра філософії / Ужгородський національний університет. Ужгород, 2023. 201 с.
  29. Каменчук Т.В. Права людини: традиційні та сучасні підходи: дис. ... д-ра філософії/ Національний юридичний університет ім. Ярослава Мудрого. Харків, 2024. 227 с.
  30. Камінська Н.В., Остудімов Б. Забезпечення енергетичної безпеки: теоретичні, міжнародно-правові та конституційно-правові засади: монографія. Київ: КНТ, 2024. 250 с.

31. Карбан М. Право на свободу об'єднання: основні тенденції конституціоналізації в зарубіжних країнах. *Право. UA*. 2024. № 1. С. 179–184.
32. Катеринчук І.П. Права людини під час війни (за практикою Європейського суду з прав людини). *Південноукраїнський правничий часопис*. № 2. 2022. Ч. 2. С. 3-7.
33. Кононенко П.П. Делегітимація виборів у сучасних державах: досвід для України. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2024. № 1. С. 1–20.
34. Константий О.В. Окрема думка як процесуальний засіб гарантування незалежності судді. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2024. № 1. С. 660–663.
35. Конституції країн світу: Конституційні акти Сполученого Королівства Великої Британії та Північної Ірландії/ пер. з англ. В.С. Станіч. Київ: ОВК, 2023. 700 с.
36. Конституції країн світу: Республіка Ірландія, Ісландія, Республіка Австрія, Республіка Молдова/ уклад.: О.В. Коротюк, О.В. Лавринович; пер. з офіц. тексту В.С. Станіч. Київ: ОВК, 2024. 358 с.
37. Конституційне право України: посібник для підготовки до іспитів / Т.М. Слінько, І.І. Дахова, Л.І. Летнянчин [та ін.]. Вид. 8-ме, переробл. та допов. Харків: Право, 2024. 372 с.
38. Кориневич А., Короткий Т. Російська концепція геноциду по Джорджу Орвеллу: що криється за наказом Міжнародного Суду ООН. *Radio Свобода*. 18 березня 2022 р. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/rosiya-ukrayina-minarodnyy-sud/31760166.html>
39. Корнієнко М.В. Права людини в умовах воєнного стану. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2022. № 1–2. С. 27–31.
40. Кушнір І.П., Адамчук С.В., Демчик Н.П. Аналіз законодавчих ініціатив щодо реалізації принципу єдиного громадянства в Україні. *Інтернаука*. Серія «Юридичні науки». 2024. № 3. С. 1–19.
41. Марцеляк О.В. Військовий омбудсман як інституційна гарантія захисту прав військовослужбовців (зарубіжний досвід). *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія «Право». 2024. Вип. 81. Ч. 1. С. 131–137.
42. Мельник І.С. Актуальні проблеми термінології законодавства про судоустрій України. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2024. № 1. С. 664–667.
43. Мельник О.Г. Механізм захисту фундаментальних прав людини у Європейському Союзі: нормативні та правові гарантії забезпечення. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 4. С. 40-44. DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2022-4/8>
44. Мерник А.М. Обмеження прав людини в умовах особливих правових режимів: загальнотеоретичні аспекти: дис. ... д-ра юрид. наук/ Національний юридичний університет ім. Ярослава Мудрого. Харків, 2023. 408 с.
45. Морська Н.Л., Потапов О.А., Ювсечко Я.В. Судові гарантії прав людини та

- співвідношення національних засобів правового захисту з юрисдикцією Європейського суду з прав людини (досвід для України). *Академічні візії*. № 19. 2023. С. 1-10.
46. Надточієва А.П. Закон про лобіювання: виклики на шляху до європейської інтеграції. *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права*. 2024. № 40. С. 132–140.
47. Ноняк М.В. До питання про юридичні гарантії права людини на мир. *Наукові інновації та передові технології*. 2024. № 2 (30). С. 686–696.
48. Парламент в умовах війни: приклад України/ Програма USAID «РАДА: Наступне покоління»; В. Венгер, С. Івасик, Б. Дорошенко, М. Бондар. Київ: Верховна Рада України, 2024. 84 с.
49. Права людини: методологічний, гносеологічний та онтологічний аспекти: *матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. 75-річчю проголошення Загальної декларації прав людини (м. Дніпро, 5 грудня 2023 р.)*; уклад.: І.А. Сердюк, М. П. Войтук. Дніпро: Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2024. 382 с.
50. Рябовол Л. Гарантії прав та свобод людини і громадянина в Україні та зарубіжних країнах. *Актуальні проблеми правознавства*, no. 1, June 2023, pp. 114–9. URL: <https://appj.wunu.edu.ua/index.php/appj/article/view/1570>.
51. Савчин М.В. Конституція: люди та інституції (SWOT-коментар). Київ: Юрінком Інтер, 2024. 680 с.
52. Стадник І.М. Захист права на особисте життя в практиці Європейського суду з прав людини та конституційного суду України. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету*. Серія: Право. № 67. 2021. С. 337-341.
53. Стефанчук М.О. Зміст права людини на охорону здоров'я. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2024. № 1. С. 138–143.
54. Терлецький Д.С. Конституційна юстиція: навч.-метод. посіб./ Д.С. Терлецький, Ю.Д. Батан, В.І. Запорожець; за заг. ред. Д.С. Терлецького. Одеса: НУ «ОЮА», 2021. 154 с.
55. Фулей Т.І. «Право на довідку»: погляд крізь призму суті «прав і свобод». *Юридичний науковий електронний журнал*. 2024. № 1. С. 70–76.
56. Цимбал В.О., Коваль Д.С., Родік Т.П. Європейський суд з прав людини як правова гарантія захисту прав людини в Україні. *Юридичний науковий електронний журнал*. № 1. 2022. С. 103-106.
57. Юрчишин Н.Г., Безносюк О.П. Права людини у праві Європейського Союзу. *Наука та суспільне життя України в епоху глобальних викликів людства у цифрову еру (з нагоди 30-річчя проголошення незалежності України та 25-річчя прийняття Конституції України): у 2 т.: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф.* (м. Одеса, 21 трав. 2021 р.)/ за загальною редакцією С.В. Ківалова. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2021. Т. 1. С. 339-342.
58. Яцковина В.В. Міжнародні стандарти у сфері захисту прав людини. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2022. № 1–2. С. 49–53.

Навчально-методичне видання

Волощук Оксана Троянівна

КОНСТИТУЙНЕ ПРАВО ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН

Збірник тестових завдань